

WPROWADZENIE

System gospodarki przestrzennej wymaga zróżnicowanych, interdyscyplinarnych analiz. Obejmuje to również zastosowanie poszczególnych narzędzi polityki przestrzennej. Zwłaszcza te stosowane na szczeblu lokalnym, powinny szeroko uwzględniać zróżnicowane uwarunkowania (społeczno-gospodarcze, kompozycyjno-estetyczne, środowiskowe, kulturowe, itd.). Przesądza to bowiem o skuteczności kształtowania i ochrony ładu przestrzennego.

Celem prezentowanej monografii jest doprecyzowanie formuły i zakresu wybranych funkcji narzędzi polityki przestrzennej na szczeblu lokalnym. Podjęto próbę interdyscyplinarnego ujęcia wybranych zagadnień, odniesienia ich zarówno do zauważalnych rozwiązań praktycznych, jak też wniosków o charakterze teoretycznym. Autorzy wyrażają nadzieję, że rozdziały tworzą spójną tematycznie całość, niemniej jednak każdy z nich wymagał uwzględnienia odmiennych punktów widzenia i podejść. W rozdziale pierwszym (autorstwa prof. Aleksandra Noworóla) zidentyfikowano kluczowe przesłanki tworzenia polityki przestrzennej w kontekście wyzwań związanych z zarządzaniem terytorialnym. W ten sposób zostało nakreślono szersze tło teoretyczne dla zawartych w kolejnych rozdziałach rozważań o charakterze bardziej szczegółowym. Wyodrębniono m.in. rozwiązania zarządcze odnoszące się do wyzwań terytorialnych oraz przedstawiono postulaty w zakresie uporządkowania systemu planowania subregionalnego i lokalnego w Polsce. Rozdział drugi (autorstwa Barbary Szulczewskiej, Macieja J. Nowaka i Krystyny Solarek) został poświęcony funkcji środowiskowej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Skupiono się na teoretycznej i praktycznej analizie „środowiskowych” treści planów miejscowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich „zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.” Przeanalizowano je zarówno z perspektywy związanej z ochroną środowiska, perspektywy planistycznej, jak i perspektywy prawnej. Podobną konwencję zastosowano w rozdziale trzecim (którego autorami są Urszula Myga-Piątek i Maciej J. Nowak), gdzie na analogicznej zasadzie zweryfikowano treści „kulturowe” miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (również z uwzględnieniem odmiennych perspektyw). Rozdział czwarty (Klaudyna Kojder, Michał Kupiec, Irena Baranowska-Bosiacka, Maciej J. Nowak) dotyczy funkcji zdrowotnej narzędzi polityki przestrzennej. Nie została ona wyodrębniona w *Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu*

waniu przestrzennym jak funkcja środowiskowa i kulturowa, niemniej autorzy uważają ją za bardzo ważną, wymagającą pogłębionych rozważań na pograniczu zagadnień typowo medycznych, planistycznych i związanych z realizacją polityk publicznych. Udało się określić, które elementy powiązane ze sferą przestrzenną wpływają na działania zdrowotne, a także zasygnalizować zauważalne w tym kontekście punkty stykowe związane z polityką przestrzenną. W ostatnim rozdziale (autorzy: Dorota Sikora-Fernandez, Maciej J. Nowak, Małgorzata Blaszcze) podjęto problematykę funkcji mieszkaniowej w ramach narzędzi polityki przestrzennej. Określono, jak cele polityki mieszkaniowej mogą znajdować przełożenie w poszczególnych narzędziach polityki przestrzennej i które podejmujące ten problem analizy są najbardziej adekwatne.

Nie budzi wątpliwości, że temat podjęty w monografii może być rozwijany. Dotyczy to zarówno wyodrębnionych funkcji polityki przestrzennej (których analizę można niewątpliwie rozszerzać), jak też innych. Na podkreślenie wymaga fakt podjęcia w rozdziałach próby interdyscyplinarnego zdefiniowania uwarunkowań związanych z poszczególnymi aspektami systemu gospodarki przestrzennej, występującymi barierami, jak też brakiem silnych powiązań między poszczególnymi sferami tematycznymi. Ten brak powiązań jest istotnym problemem, koniecznym do szerszego rozpatrzenia przy okazji ewentualnych zmian w systemie gospodarki przestrzennej.